

Література

1. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. М. В. Артюшиної, О. М. Котикової, Г. М. Романової. — К.: КНЕУ, 2007. — 528 с.
2. Проблемная лаборатория дистанционного обучения. Дистанционный курс для преподавателей / Авторы курса Кухаренко В. Н., Рыбалко Е. В., Олейник Т. А., Савченко Н. В., Сиротенко Н. Г. Под редакцией проф. Кухаренко В. Н. — НТУ «Харьковский политехнический институт». — <http://users.kpi.kharkov.ua/lre/bde/ukr/pedde/feedback.htm>.
3. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. / В. А. Козаков, М. В. Артюшина. — К.: КНЕУ, 2003.
4. *Рассел Т.* Навыки эффективной обратной связи: 2-е изд. — СПб.: Питер, 2002.
5. *Лівківський М. В.* Історія педагогіки: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 341 с.

Кучер А. В., аспірант
кафедри педагогіки та психології

ВИМІРЮВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ

Зміни, що нині відбуваються в системі освіти ставлять перед педагогічною наукою чимало завдань, провідним серед яких є підвищення якості підготовки фахівців з вищою освітою. Важливим аспектом у цьому процесі є формування в майбутніх спеціалістів професійних комунікативних умінь, без яких, на наше глибоке переконання, не можливо вести мову про повноцінність підготовки висококваліфікованих фахівців у будь-якій галузі, в тому числі і в аграрній сфері економіки. У цьому зв'язку особливо важливого значення набуває розробка методичних підходів до вимірювання комунікативних умінь.

Результати аналізу наукових досліджень дозволяють нам говорити про наявність щонайменше двох підходів до вимірювання рівнів комунікативних умінь студентів: метод експертних оцінок та самооцінка. Сутність методу самооцінки полягає в тому, що кожен, хто має намір визначити рівень сформованості своїх комунікативних умінь, може для цього скористатися загальновідомими прийомами, наприклад, тестом комунікативних умінь Л. Мі-

хельсона чи методом оцінки комунікативних та організаторських здібностей (КОЗ) (автори В. У. Синявський, Б. А. Федорішин)¹. Метою тесту комунікативних умінь Л. Міхельсона є визначення рівня комунікативної компетентності та якості сформованості основних комунікативних умінь за допомогою вирішення 27 ситуаційних тестових завдань. Оцінка КОЗ передбачає отримання відповіді на 40 питань стосовно різних комунікативних ситуацій. На наш погляд, адаптація вказаних методів до конкретних професійно-комунікативних ситуацій може сприяти ефективному їх використанню і для вимірювання комунікативних умінь студентів.

Проте ефективнішим для вимірювання рівнів комунікативних умінь майбутніх фахівців економічного профілю, на нашу думку, є експертний метод, згідно з яким один чи кілька досвідчених експертів-спеціалістів у рамках своєї компетенції роблять відповідне оцінювання. Експерти мають бути професійно підготовленими. Оскільки мова йде про вищу школу, то в ролі експертів мають виступати викладачі, які викладали дисципліну (мінімум 2 особи), для забезпечення об'єктивності результатів. Для вимірювання комунікативних умінь найприйнятнішою є бальна оцінка, яка дозволяє різноманітні й часто несумірні величини звести до зрозумілих і співставних. Дослідження свідчать, що найбільш зрозумілою є шкільна п'ятибальна система оцінки, яку використовують більшість країн світу. Людство виробило своєрідний стереотип п'ятибальної оцінки, кваліфікуючи об'єкти за якістю як відмінні (дуже добрі), добрі, посередні (задовільні), погані й дуже погані. Крім того, можна виділити 5 рівнів сформованості комунікативних умінь: допрофесійний (вихідний); початкового володіння (низький); обмеженої сформованості (середній); достатньої сформованості (високий); успішного володіння (майстерність)².

У контексті сказаного, вимірюючи рівень сформованості комунікативних умінь конкретної особистості, експерт її оцінює так: «5» (відмінно) — ставиться при умові, що особистість успішно володіє всіма комунікативними вміннями; «4» (добре) — при достатньому рівні комунікативних умінь; «3» (задовільно) — при обмеженому рівні; «2» (погано) — при низькому рівні; «1» (дуже погано) — при дуже низькому рівні. На основі виста-

¹ Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.psychobag.com/?p=76>.

² Савенкова Л. О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління / Л. О. Савенкова. — Монографія. — К.: КНЕУ, 2005. — С. 144.

влених експертами балів розраховується середній бал за формулою середньої арифметичної простої. Варто зазначити, що наведені підходи до вимірювання комунікативних умінь не вичерпують усього їх арсеналу, тим більше, застосування одного підходу не виключає використання іншого, а навпаки, навіть доповнює та розширює можливості для аналізу одержаних результатів дослідження.

*Лавриненко Д. Г., асистент
кафедри педагогіки та психології*

МОТИВАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ В СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Останнім часом, оцінювання якості освіти в нашій державі набуває незаперечної актуальності. Зокрема, оцінювання якості навчальної діяльності студентів постає у вигляді одного з ключових завдань професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів. Складність та неоднозначність оцінки якості навчальної діяльності детермінована низкою факторів. У даному контексті, дилема виникає у зв'язку з необхідністю оцінки якості кількісним показником (певною кількістю балів/оцінкою), величина якого часто корелює не стільки з рівнем, скільки з обсягом знань. Обсяг же знань, в свою чергу, також являє собою кількісну величину, і таким чином, кількість оцінюється кількісно (більше знань відтворено — вищий бал/оцінка), а отже якісна сторона засвоєння знань відходить на другорядну позицію.

У зв'язку із вищезазначеним, створення збалансованої системи оцінювання якості будь-якої діяльності, в тому числі й навчальної, пов'язане з рядом труднощів. Тому, з метою організації найефективнішої системи оцінювання якості навчальної діяльності необхідно враховувати оціночну складову усіх її компонентів.

Відтак, у рамках даного дослідження вважаємо за доцільне розглянути мотиваційні компоненти в системі оцінювання якості навчальної діяльності студентів. Оцінка мотивації студентів у процесі контролю якості виконання ними певних завдань з боку викладача пов'язана з урахуванням великої кількості прямих та опосередкованих мотиваційних компонентів, серед яких важливо зазначити наступні.